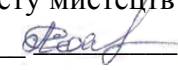

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету мистецтв
Соколова А.В.
«27» червня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія світової культури

(назва практики)

рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u> <i>(назва рівня вищої освіти)</i>
ступінь вищої освіти	<u>бакалавр</u> <i>(назва ступеня вищої освіти)</i>
галузь знань	<u>01 Освіта/Педагогіка</u> <i>(шифр та назва галузі знань)</i>
спеціальність	<u>014 Середня освіта (Музичне мистецтво)</u> <i>(код та найменування спеціальності)</i>
Шифр за навчальним планом	<u>1.4.1.3</u>

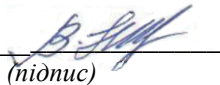
Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми Історія світової культури затвердженої на засіданні Вченої ради ХНПУ імені Г.С. Сковороди протокол № 6 від «29» серпня 2019 року

Розробники Ткаченко М.О.- кандидат педагогічних наук, доцент
програми: кафедри вокальної культури і сценічної
майстерності вчителя

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри вокальної культури і сценічної майстерності вчителя

Протокол № 13 від «4» червня 2019 року

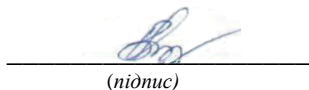
Завідувач кафедри

(підпис)

Кузьмічова В.А.
(прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією факультету мистецтв
протокол № 10 від «11» червня 2019 року

Голова

(підпис)

Васильєва О.В.
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Загальні характеристики	Навчальне навантаження з дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Галузь знань <u>01</u> <u>Освіта/Педагогіка</u> <i>(шифр і назва)</i>	варіативна	Рік вивчення дисципліни:	
		II-й	II-й
	Загальна кількість кредитів – 4,5	Семестр	
		IV-й	IV-й
Спеціальність <u>014</u> <u>Середня освіта</u> <u>(Музичне мистецтво)</u> <i>(код і назва)</i>	Загальна кількість годин – 135	20	-
	Модулів – 6	Практичні, семінарські	
		34	12
		Лабораторні	
Освітній рівень: <u>бакалавр</u> <i>(бакалавр/магістр)</i>	Співвідношення аудиторних годин і годин самостійної роботи – 40/60	Самостійна робота	
		81	123
	Мова навчання – українська	Форма підсумкового контролю:	
		іспит	іспит

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є дослідження закономірностей динаміки розвитку і функціонування світової культури

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Історія світової культури» тісно пов'язана із такими дисциплінами, як «Всесвітня історія», «Філософія», «Історія української культури».

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Історія світової культури» є вивчення та аналіз культурного процесу історичних епох.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Історія світової культури» є: розгляд та аналіз культурно-історичних епох; з'ясування особливостей та спільних закономірностей розвитку культурно-історичних епох; прогнозування тенденцій подальшого культурного розвитку.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати: основні культурологічні поняття історії світової культури; особливості кожної культурно-історичної епохи, їх спільні та відмінні риси; основні здобутки історії культури, образотворчого, музичного, театрального мистецтва, архітектури кожної культурно-історичної епохи.

уміти: аналізувати особливості культурно-історичних епох; проводити компаративний аналіз різних епох; проводити паралелі культурного розвитку окремих історичних епох зі сьогоденням; прогнозувати тенденції подальшого культурного розвитку з урахування історично-культурних закономірностей.

3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами

4 семестр

Модуль 1. Культура як суспільне явище. Культура первісного суспільства та давніх цивілізацій

Тема 1.1. Культура як об'єкт наукового дослідження.

Сутність, структура, функції. Історична типологія культури. Класичні та сучасні концепції культури. Культура та цивілізація.

Тема 1.2. Культура первісного суспільства як історичний тип.

Культура палеоліту, мезоліту, неоліту. Світосприйняття первісної людини. Тотемізм. Магія. Фетишизм. Міфологія. Культурні герої. Первісне мистецтво.

Тема 1.3. Культура народів Стародавнього Сходу.

Культура Стародавнього Єгипту, Месопотамії, Індії, Ізраїлю, Китаю.

Модуль 2. Антична культура

Тема 2.1. Давньогрецька та Елліністична культура

Етапи розвитку культури (егейський, гомерівський, Архаїка, класичний, елліністичний). Міфологія. Театр. Архітектура (дорійський, іонійський, корінфський стилі). Скульптура. Література. Живопис.

Тема 2.2. Давньоримська культура

Основні періоди (царський, республіка, імперія). Особливості культури кожного періоду. Антропоморфізм культів. Освіта. Театр. Архітектура. Скульптура. Живопис. Давньоримська література.

Модуль 3. Культура епохи Середньовіччя

Тема 3.1. Культура Візантії.

Освіта та наукові знання. Література. Архітектура (особливості екстер'єру та інтер'єру). Іконопис. Іконостас. Книжкова мініатюра. Музика (канони, гімни).

Тема 3.2. Середньовічна культура Західної Європи.

Світогляд. Теологія та філософія. Схоластика. Освіта та наукові знання. Лицарська культура. Музично-поетична творчість (трубадури, трувери, мінезингери). Міська культура. Сатиричний епос. Театральне мистецтво. Романський та готичний стилі в архітектурі. Скульптура. Мистецтво вітражу. Живопис. Музика (григоріанський спів, мотет).

Модуль 4. Культура доби Відродження

Тема 4.1. Епоха Ренесансу.

Світоглядні основи доби Відродження. Духовні перетворення в Європі (XIV-XVI ст.). Гуманізм італійського Відродження. Центральність людини у Всесвіті. Ренесанс як синтез (діалог) античності і середньовічного християнства. Ренесансний гуманізм: на шляху до поняття особистості. Класична країна Відродження — Італія: гегемонія Італії в духовному житті Європи XIV–XV ст. Живопис доби Відродження та його місце в ієрархії мистецтв. Архітектура, театр.

Тема 4.2. Головні тенденції історії культури Північного Відродження.

Визначення терміну. Гуманізм Північного Відродження (Нідерланди, Німеччина, Франція, Англія). Періодизація. Реформація і раціоналізація духовного життя. Європи. Живопис. Театр.

Модуль 5. Культура епохи Просвітництва та Нового часу

Тема 5.1. Особливості розвитку культури доби Просвітництва.

Витоки та основні засади. Наукова революція: М. Коперник (геліоцентризм), Дж. Бруно (нескінченність Всесвіту), Г. Галілей (дослідження руху), Декарт, І. Ньютон. Зміна картини світу: взаємопов'язані ідеї руху, нескінченності, єдності протилежностей. Раціоцентризм як принцип культури Нового часу.

Тема 5.2. Стилістичний дуалізм мистецтва XVII ст.: бароко і класицизм.

Втілення ідей руху, нескінченності, єдності протилежностей в художній культурі. Реформація. Стиль бароко в європейському мистецтві. Стильові та жанрові особливості мистецтва XVIII ст. Рококо. Французькі енциклопедисти: влада Розуму як панацея.

Тема 5.3. Світоглядні засади та художня культура кінця XVIII - початку XIX ст.

Універсальність культурного процесу. Неокласицизм. Романтизм та ідея особистості. Історизм: сходження від абстрактного до конкретного. Романтична іронія як втілення єдності протилежностей. Зближення протилежностей у мистецтві романтизму. Трагедія романтичного естетизму. Реалізм як рушійні стильові форми художнього розвитку європейського мистецтва.

Модуль 6. Культура XX-початку XXI ст.

Тема 6.1. Художня культура другої половини XIX ст.

Імпресіонізм у малярстві, музиці і поезії. Від імпресіонізму до символізму. Особливості творчого методу імпресіоністів і символістів. Сутність та прояви у живописі, скульптурі, музиці, літературі. Постімпресіонізм.

Тема 6.2. Основні тенденції розвитку культури XXст. – початку XXI ст.

Премодерн, модерн, постмодерн. Плюралізм постмодерну. Відмова від концепції єдиної істини. Нова картина світу: синергетика і глобальний еволюціонізм. Телебачення. Масова культура.

4. Структура навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 4,5 кредити ЄКТС 135 годин.

Назви модулів і тем	Кількість годин										
	денна форма					заочна форма					
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі				
		Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні		Самостійна робота		Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарські)

Модуль 1												
Культура як суспільне явище. Культура первісного суспільства та давніх цивілізацій												
Тема 1. Культура як об'єкт наукового дослідження.	8	3	1	2		5	9	1	-	1		8
Тема 2. Культура первісного суспільства як історичний тип.	10	4	2	2		6	10	1	-	1		9
Тема 3. Культура народів Стародавнього Сходу.	10	4	2	2		6	10	1	-	1		9
Разом за модулем 1	28	8	5	6		17	29	3	-	3		26
Модуль 2 Антична культура												
Тема 1. Давньогрецька та Елліністична культура	10	4	2	2		6	10	1	-	1		9
Тема 2. Давньоримська культура	10	4	2	2		6	10	1	-	1		9
Разом за модулем 2	20	8	4	4		12	20	2	-	2		18
Модуль 3 Культура епохи Середньовіччя												
Тема 1. Культура Візантії.	8	3	1	2		5	9,5	0,5	-	0,5		9
Тема 2. Середньовічна культура Західної Європи.	10	4	2	2		6	10	1	-	1		9
Разом за модулем 3	18	7	3	4		11	19,5	11	-	1,5		18
Модуль 4 Культура доби Відродження												
Тема 1. Світоглядні основи доби Відродження. Духовні перетворення в Європі (XIV-XVI ст.).	13	6	2	4		7	10	1	-	1		9
Тема 2. Культура Північного Відродження.	7	3	1	2		5	8,5	0,5	-	0,5		8
Разом за модулем 2	20	6	3	6		12	18,5	1,5	-	1,5		17
Модуль 5. Культура епохи Просвітництва та Нового часу												
Тема 1. Особливості розвитку культури доби Просвітництва.	9	3	1	2		6	9,5	0,5	-	0,5		9
Тема 2. Стиль бароко в європейському мистецтві.	8	3	1	2		5	9	1	-	1		8
Тема 3. Неокласицизм, романтизм, реалізм як рушійні стильові форми художнього розвитку європейського мистецтва.	13	6	2	4		7	10	1	-	1		9
Разом за модулем 5	30	9	4	8		18	28,5	2,5	-	2,5		26
Модуль 6 Культура ХХ-початку ХХІ ст.												
Тема 1. Імпресіонізм. Постімпресіонізм.	8	3	1	2		5	9,5	0,5	-	0,5		9
Тема 2. Основні тенденції розвитку ХХст. Модернізм. Постмодернізм. Культура ХХІ ст.	11	5	1	4		6	10	1	-	1		9
Разом за модулем 6	19	6	2	6		11	19,5	1,5	-	1,5		18
Усього:	135	48	20	34		81	135	12	-	12		123

5. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми заняття	К-ть год.	Форма проведення	Завдання для студентів до заняття
		д/в	з/в	
1.1.	Культура як об'єкт наукового дослідження.	2/1	Обговорення	Опрацювати джерела літератури та виконати завдання (доповідь; добір прикладів, що ілюструють види красномовства)
1.2.	Культура первісного суспільства як історичний тип.	2/1	Повідомлення	Опрацювати джерела літератури та виконати завдання (доповідь, реферат)
1.3.	Культура народів Стародавнього Сходу.	2/1	Обговорення	Опрацювати джерела літератури та виконати завдання (підготувати доповідь, ілюструючи чинники, що висуваються до мовлення викладача)
2.1.	Давньогрецька та Елліністична культура	2/1	Повідомлення, обговорення	Опрацювати джерела літератури та виконати завдання (підготувати та продемонструвати доповідь, використовуючи прийоми впливу на аудиторію; добрати зовнішні елементи оратора для різного типу промов)
2.2.	Давньоримська культура	2/1	Обговорення	Опрацювати джерела літератури та виконати завдання (доповідь, реферат; визначити вимоги до техніки мовлення в контексті театральної педагогіки; підготувувати скоромовки, вірші, байки, діалоги)
3.1.	Культура Візантії.	2/0,5	Повідомлення	Опрацювати джерела літератури та виконати завдання (доповідь, реферат)
3.2.	Середньовічна культура Західної Європи.	2/1	Обговорення	Опрацювати джерела літератури та виконати завдання (доповідь, реферат)
4.1.	Світоглядні основи доби Відродження. Духовні перетворення в Європі (XIV- XVI ст.).	4/1	Повідомлення	Опрацювати джерела літератури та виконати завдання (доповідь, реферат) Добір мовних

				прикладів та розробка мовних завдань.
4.2.	Культура Північного Відродження.	2/0,5	Обговорення	Опрацювати джерела літератури та виконати завдання (доповідь, реферат)
5.1.	Особливості розвитку культури доби Просвітництва.	2/0,5	Повідомлення	Опрацювати джерела літератури та виконати завдання (доповідь, реферат, мовні завдання)
5.2.	Стиль бароко в європейському мистецтві.	2/1	Обговорення	Опрацювати джерела літератури та виконати завдання (доповідь, реферат, мовні завдання)
5.3.	Неокласицизм, романтизм, реалізм як рушійні стильові форми художнього розвитку європейського мистецтва.	4/1	Обговорення	Опрацювати джерела літератури та виконати завдання (доповідь, реферат, мовні завдання)
6.1.	Імпресіонізм. Постімпресіонізм.	2/0,5	Обговорення	Опрацювати джерела літератури та виконати завдання (доповідь, реферат, мовні завдання)
6.2.	Основні тенденції розвитку ХХст. Модернізм. Постмодернізм. Культура ХХІ ст.	4/1	Обговорення (Круглий стіл)	Опрацювати джерела літератури та виконати завдання (доповідь, реферат, мовні завдання)

7. Самостійна робота

<i>№ п/п</i>	<i>Назва теми</i>	<i>Години</i>
1.	Поняття та історична типологія культури	2/4
2.	Первісна культурно-історична епоха	2/4
3.	Старосхідна культурно-історична епоха	2/4
4.	Стародавній Єгипет як культурно-історичний феномен	2/4
5.	Історична своєрідність культури Месопотамії	2/4
6.	Історія культури Східного Середземномор'я	2/4
7.	Важливі етапи розвитку давньоіранської культури	2/4
8.	Головні віхи розвитку культури Стародавньої Індії	2/4
9.	Культурно-історичний феномен Стародавнього Китаю	2/4
10.	Історія культури доколумбової Америки	3/4
11.	Античність як культурно-історична епоха	3/4
12.	Культура Стародавньої Греції	3/4
13.	Історія культури Стародавнього Риму	3/4
14.	Середньовіччя як культурно-історична епоха	3/4
15.	Історична своєрідність культури західноєвропейського Середньовіччя	3/4

16.	Культура Візантії: особливості розвитку та історичне значення	3/4
17.	Арабо-мусульманська культура середньовічного періоду	3/4
18.	Історія середньовічної культури народів Азії та Африки	3/4
19.	Культурно-історична епоха Ренесансу	3/5
20.	Головні періоди та досягнення культури італійського Ренесансу	3/4
21.	Особливості історії культури Північного Ренесансу	3/4
22.	Реформація: ідейні витоки, представники, значення	3/4
23.	Новочасна культурно-історична епоха	3/5
24.	Доба бароко та класицизму	3/4
25.	Історія культури доби Просвітництва	3/4
26.	Особливості культурного життя у XIX столітті	3/4
27.	. Новітній час як культурно-історична епоха	3/4
28.	Модернізм в історії світової культури	3/4
29.	Постмодернізм в історії світової культури	3/4
30.	Особливості сучасної культури народів світу	3/5
Всього		81/123

8. Методи навчання

В процесі викладання курсу доречно використовувати *методи усного викладання (словесні)*: (лекція, розповідь-вступ, розповідь-виклад, бесіда, пояснення); *наочні* (ілюстрації, демонстрації, самостійного спостереження).

Методи закріплення навчального матеріалу.

Методи самостійної роботи, спрямовані на осмислення й засвоєння матеріалу (інформаційний пошук, опрацювання наукових статей, підготовка таблиць, схем, підготовка презентацій);

Методи по використанню знань на практиці (практичні вправи по мікровикладанню).

Методи індивідуальної навчально-дослідної роботи (реферування книг, написання рефератів, складання есе, підготовка відео-презентації, культурологічних повідомлень тощо).

9. Форми і методи контролю

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості. Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських та індивідуальних занять і має на меті перевірку рівня засвоєння студентами навчального матеріалу дисципліни. Використовуються *методи усного* (індивідуальне та фронтальне опитування, бліц-опитування) та *письмового контролю* (тестування, культурологічний диктант, написання контрольних робіт тощо).

10. Критерії оцінювання знань студентів

Відмінно (90 – 100 балів): Студент виявив всебічні, систематичні й глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; проявив творчі здібності в розумінні, логічному, стислому і ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.

Студент дав понад 90% правильних відповідей з тестових завдань.

Добре (74 - 89 балів): Студент виявив загалом добрі знання навчального матеріалу дисципліни при виконанні передбачених програмою завдань, але допустив низку помітних помилок; засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою; показав систематичний характер знань з дисципліни; здатний до самостійного використання та поповнення надбаних знань у процесі подальшої навчальної роботи та професійної діяльності.

Студент дав понад 83-90% правильних відповідей з тестових завдань.

Задовільно (60 - 73 бали): Студент виявив знання навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; справився з виконанням завдань, передбачених програмою; ознайомився з основною літературою, рекомендованою програмою; допустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання при співбесідах, тестуванні та при виконанні завдань тощо, принципи з яких може усунути самостійно.

Студент дав понад 60-67% правильних відповідей з тестових завдань.

Незадовільно (35-59 балів): Студент має значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу з дисципліни; допускав принципові помилки при виконанні передбачених програмою завдань, але спроможний самостійно допрацювати програмний матеріал і підготуватися до перездачі дисципліни.

Студент дав менше 60% правильних відповідей з тестових завдань.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль та самостійна робота														
Модуль №1							Модуль №2							Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	
3	4	4	5	4	5	4	4	5	4	4	5	4	5	60

T1, T2 ... – теми змістових модулів.

12. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Конспекти лекцій з «Історії світової культури», навчальна програма з «Історії світової культури», завдання для самостійної роботи, ілюстративні матеріали, методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Історія світової культури».

1. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. посібник. Вид. 2-ге, перероб. і доп. / За ред. А. В. Яртіся, В. П. Мельника – Львів, 2005.
2. Курс лекцій з української та зарубіжної культури: Навч. посібник / За ред. Л. Дециньського. – Львів, 1999.
3. Бичко А. Теорія та історія світової і вітчизняної культури: Курс лекцій. – К., 1992.

14. Рекомендована література

Базова

1. Історія світової культури. Культурні регіони: навч. посібник / Кер. авт. колективу Л. Левчук. – К., 1997.
2. Культурологія. Учебное пособие для студ. высших учебных заведений. – Ростов-на-Дону, 1999.
3. Історія світової культури: Навч. посібник / Кер. авт. колективу Л. Левчук. – К., 2000.

4. Греченко В., Чорний І., Кушнерук В., Режко В. Історія світової та української культури: Підруч. для вищ. закл. освіти. — К., 2000.
5. Теорія та історія світової і вітчизняної культури: Підручник / За ред. Н. Горбача, С. Гелея, З. Росінської— Львів, 1992.
6. Асеев Ю. С. Архітектура Київської Русі. — К., 1969.
7. Бокань В. А. Культурологія. — К., МАУП, 2003.- 368 с.
8. Бытие человека в культуре. — К.: Наук. думка, 1992.
9. Гарэн Э. Проблемы итальянского Возрождения. — М., 1986.
10. Гаспаров М. Л. Занимательная Греция. — М., 2000.
11. Голубенко П. Україна і Росія у світлі культурних взаємин. — К., 1993.
12. Гончаренко М. Духовна культура. — К., 1986.
13. Грушевський М. С. Духовна Україна. — К., 1994.
14. Гуревич А. Я. Средневековый мир: культура безмолвствующего большинства. — М., 1998.
15. Дмитриева Н. А. Краткая история искусств. — М., 1991.
16. Запад и Восток: традиции и современность: Учеб. пособие. — М., 1993.
17. Ильина Т. В. История искусств. Западноевропейское искусство. — М., 1983.
18. История европейской культуры / Авт.-сост. А. В. Пустовит. — К., 2002.
19. Історія і теорія світової і вітчизняної культури. — К., 1993.
20. Культурологія: Навч. посіб. / За ред. проф. В. М. Пічі. — Л., 2003.
21. Культура Древнего Египта. — М., 1976.
22. Культура Древней Индии. — М., 1975.
23. Культура эпохи Возрождения. — Л., 1986.
24. Левек П. Эллинистический мир. — М., 1989.
25. Маланюк Є. Нариси з історії нашої культури. — К., 1993.
26. Мистецтво, фольклор та етнографія слов'янського народу. — К., 1993.
27. Полікарпов В. С. Лекції з історії світової культури: Посібник. — Х., 1990.
28. Полікарпов В. С. Лекции по культурологии. — М., 1997.
29. Померанцев Н. А. Эстетические основы искусства Древнего Египта. — М., 1985.
30. Самосознание европейской культуры XX века. — М., 1991.
31. Тайлор Э. Первобытная культура. — М., 1989.
32. Удальцова З. В. Византийская культура. — М., 1988.

Допоміжна

1. Антонович Е.В. Предхристиянська релігія українського народу // Українська культура: Лекції / За ред. Д. Антоновича. — К., 1993.
2. Арнольд А.И. Введение в культурологию. — М., 1993.
3. Арутюнов С.А. Народы и культуры: развитие и взаимодействие. — М., 1989.
4. Белик А.А. Культурология Антропологические теории культур. — М., 1998.
5. Белова Т. Культура и власть. — М., 1991.
6. Бердяев Н.А. Философия творчества, культуры и искусства. В 2 т. — М., 1994.
7. Библер В.С. Цивилизация и культура. — М., 1993.
8. Бобахо В.А., Левикова С.И. Культурология. — М., 2000.
9. Братасюк М.Г. Культура і національне відчуження. — К., 1994.
10. Булатов М.О. Категорії в контексті культури // Філософ. думка. — 1980. — №2.
11. Бурлина Е.Я. Человеческое в культуре и, культурное в человеке. — М., 1991.
12. Гончаренко М. Українська культура серед інших культур світу // Слово і час. — 1991. — №5.
13. Гумбольдт В. фон. Язык и философия культуры. — М., 1985.
14. Гуревич А.Я. Категории средневековой культуры. — М., 1984.
15. Гуревич П.С. Культурология. — М., 1996.
16. Гуревич П.С. Философия культуры. — М., 1995.
17. Давидович В.Є. Філософія – людина – культура: Історико- філософські етюди // Філософ. думка. — 1984. — №2.

18. Дзюба І. “Українська культура” в контексті світової культури // Українська культура. Лекції За ред. Д.Антоновича; Упоряд. С.В. Ульяновська. – К., 1993.
19. Дзюба І. Чи усвідомлюємо національну культуру як цілісність ? // Культурне життя. – 1989 р. 24 січня.
20. Діалектика художнього пошуку. – К., 1989.
21. Жмир В.Ф. На шляху до себе // Філософ. і соціолог. думка. – 1991. – № 1.
22. Ерасов Б.С. Социальная культурология: В 2 ч. – М., 1994.
23. Йолон П.Ф., Крымский С.Б., Парахонский Б.А. Рациональность в науке и культуре. – Киев, 1989.
24. Кант И. Сочинения в 6 т. – М., 1963-1966.
25. Кармин А.С. Основы культурологии. Морфология культуры. – СПб., 1997.
26. Колодний А.М. Релігія і національна свідомість українців. – К., 1990.
27. Культурология. Основы теории и истории культуры / Под ред. И.Ф. Кефели. – СПб, 1996.
28. Культурология. Курс лекций / Под ред. А.А.Радугина. – М., 1997.
29. Левчук Л.Т., Кучерюк Д.Ю., Панченко В.І. Естетика. – К., 1997
30. Лосев А.Ф. Философия. Мифология. Культура. – М., 1991.
31. Лотман Ю.М. Культура и взрыв. – М., 1992.
32. Мамонтов С.П. Основы культурологии. – М.: РОУ, 1996.
33. Марков А.П. Отечественная культура как предмет культурологии. – СПб., 1996.
34. Могильний А.П. Культура і особистість. – К., 2002.
35. Новиченко Л.М., Русанівський В.М., Толочко П.П. Українська національна культура: минуле, сучасне, майбутнє. – К., 1990.
36. Основы художньої культури. Ч.1: Теорія та історія світової художньої культури / За ред. В.О.Лозового, Л.В.Анучиної. – Харків, 1997.
37. Осічнюк Ю.В. Суспільний ідеал і соціальна активність особи. – К., 1974.
38. Основы психологии: підручник / За заг. ред. О.В. Киричука, В.А.Роменця – К., 1995.
39. Парахонський Б.О. Слово у світоглядному контексті культури // Філософ. думка. – 1982. – № 5.
40. Платон. Диалоги. – М., 1986.
41. Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги. – К., 1994.
42. Роменець В.А. Психологія творчості. – К., 1973.
43. Свидлю Н.С., Феоктистов А.М. Предмет и методология истории и теории мировой и отечественной культуры. – Киев, 1990.
44. Семенов В.С. Проблема трансляции традиционной культуры на примере судьбы Бхагаватгиты. – М., 1988.
45. Слейгл Д.Р. Искусственный интеллект. – М., 1973.
46. Сорокин Ю.И., Морковкина И.Ю. Типы китайской символики в языке и культуре // Этнопсихолінгвістика. – М., 1988.
47. Спиноза Б. Избр. произв. – М., 1957.
48. Тейлор Э.Б. Первобытная культура. – М., 1989.
49. Творчество и культура: развитие таланта в искусстве и культуре // Вопр. психологии. – 1997. – № 2.
50. Тейяр де Шарден П. Феномен человека. – М., 1987.
51. Токарев С.А. Религия в истории народов мира. – М., 1976.
52. Толочко Древняя Русь. – Киев, 1987.
53. Топоров В.Н. Миф. Ритуал. Символ. Образ. М., 1995.
54. Традиции в истории культуры. – М., 1978.
55. Українська культура: Лекції / За ред. Д.Антоновича. – К., 1993.
56. Українська культура: історія і сучасність. – Л., 1994.
57. Українська художня культура / За ред. І.Ф.Ляшенка. – К., 1996.
58. Українці: народні вірування, повір'я, демонологія. – К., 1996.
59. Фейербах Л. Избр. филос. произведения. – М., 1955.
60. Философия и культура. – М., 1987.
61. Філософський словник / За ред. В.І.Шинкарука. – К., 1986.
62. Франк С.Л. Душа человека. Опыт введения в философскую психологию. – М., 1917.
63. Фромм Э. Бегство от свободы. – М., 1990.
64. Хейзинга Й. В тени завтрашнего дня // Homo Ludens. – М., 1992.
65. Хейзинга Й. Осень средневековья. – М., 1988.

66. Художественный язык средневековья. – М., 1982.
67. Чижевський Д.І. Історія української літератури (від початку до доби реалізму). – Т., 1994.
68. Шпенглер О. Закат Европы. Т.2. Судьба искусства и культуры в западноевропейской мысли XX в. – М., 1979.
69. Щученко В.С. До питання про сучасність культури // Філософська думка. – 1988. – № 5.

15. Інформаційні ресурси

- Інформаційні ресурси Національної Парламентської бібліотеки України: основний сайт НПБУ (<http://nplu.org/>)
2. Національна історична бібліотека України [Електронний ресурс]. — Електрон. текст. та граф. дані. — [К.], 2011. — Режим доступу: <http://nibu.kiev.ua/>.
 3. Печчеи А. Человеческие качества // http://www.val--s.narod.ru/pec_gl9.htm
 4. Тоффлер Э. Шок будущего // <http://yanko.lib.ru/gum.html>
 5. Фукуяма Ф. Великий разрыв // Электронная библиотека AzbukNET/<http://azbuk.net>